

Rozhodovací proces v inštitúciách EÚ: Ako sa tvoria právne predpisy EÚ?

Ďalšie informácie nájdete na linku: [Rozhodovací proces](#)

Obsah

Rozhodovací proces v inštitúciách EÚ.....	2
Stanovenie priorít EÚ	2
Dimenzie tvorby politiky Európskej únie	2
Rozpočet Európskej Únie	3

Rozhodovací proces v inštitúciách EÚ

Keď hovoríme o rozhodovacom procese, musíme najprv pochopiť, čo má samotné rozhodnutie riešiť.

PRIORITY EÚ	LEGISLATÍVA	ROZPOČET
<i>Strategická agenda a oficiálne politické priority v EÚ</i>	<i>Právo EÚ, ktorým sa riadi vnútroštátne právne predpisy</i>	<i>Finančné a ekonomické zdroje na európskej úrovni na udržanie rozvojových cieľov krajín EÚ</i>

Stanovenie priorít EÚ

Stanovenie priorít EÚ sa začína pred oficiálnym začiatkom každého nového legislatívneho obdobia, t.j. 5-ročného funkčného obdobia členov novej komisie EÚ a členov Európskeho parlamentu. Oficiálne politické priority určujú hlavní predstavitelia všetkých krajín EÚ na zasadnutí Európskej rady.

Tieto priority definujú *strategický program*, ktorý bude usmerňovať činnosti inštitúcií EÚ počas nasledujúceho obdobia s cieľom dosiahnuť a podporiť dosiahnutie týchto priorít. Strategický program bude predovšetkým formovať a určovať kľúčové politické priority Komisie EÚ uvedené v *politických usmerneniach*, ktoré majú zabezpečiť ich dosiahnutie.

(Politická) implementácia strategickej agendy je multilaterálny proces, do ktorého sú zapojené všetky hlavné inštitúcie EÚ a národné vlády, ktoré predstavujú kľúčové piliere sociálneho, technologického a ekonomického rozvoja krajín EÚ.

Komisia potom prijíma svoj každoročný pracovný program. Po jeho prijatí, Parlament, Rada a Komisia uverejnia spoločné vyhlásenie o prioritách EÚ na ďalší rok. Tieto tri inštitúcie EÚ prijali na začiatku súčasného funkčného obdobia po prvýkrát aj spoločné závery o politických cieľoch a prioritách pre celý legislatívny cyklus (do roku 2024), aby sa uplatnilo dlhodobejšie plánovanie.

Strategický program na roky 2019 – 2024 sa zameriava na štyri prioritné oblasti a šesť politických priorít:

PRIORITNÉ OBLASTI	POLITICKÉ PRIORITY
<ol style="list-style-type: none"><i>Ochrana občanov a slobôd</i><i>Vývoj silnej a dynamickej hospodárskej základne</i><i>Budovanie klimaticky neutrálnej, zelenej, spravodlivej a sociálnej Európy</i><i>Podpora európskych záujmov a hodnôt na globálnej úrovni</i>	<ol style="list-style-type: none"><i>Európska zelená dohoda</i><i>Európa pripravená na digitálny vek</i><i>Hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech ľudí</i><i>Silnejšia Európa vo svete</i><i>Podpora európskeho spôsobu života</i><i>Nový impulz pre európsku demokraciu</i>

Dimenzie tvorby politiky Európskej únie

Štandardný rozhodovací proces je definovaný riadnym legislatívnym postupom a zahŕňa všetky tri kľúčové rozhodovacie orgány EÚ: Európsky parlament, ktorý zastupuje záujmy občanov EÚ; Rada EÚ, zastupujúca záujmy národných vlád; Európska komisia, zastupujúca všeobecné záujmy EÚ. V zásade sa (nové) politiky EÚ navrhujú a vyvíjajú na základe identifikácie a hodnotenia novej sociálno-ekonomickej situácie, pre ktorú môže byť potrebný vývoj novej politiky.

Nižšie nájdete prehľad rôznych právnych predpisov EÚ, ktoré rámujú nové politiky.

Smernica je legislatívny akt stanovujúci cieľ, ktorý musia dosiahnuť všetky krajiny EÚ. Je však na individuálnej krajine, aby navrhla vlastné právne predpisy na určenie toho, ako tieto ciele dosiahnuť

Nariadenie je záväzný legislatívny akt. Musí sa uplatňovať v celom svojom rozsahu v rámci celej EÚ

Rozhodnutie je záväzný pre tých, ktorým je určené (napr. krajina EÚ alebo individuálna spoločnosť), a je priamo uplatniteľné

Odporúčanie je nezáväzný. Odporúčanie umožňuje inštitúciám prezentovať svoje stanoviská a navrhovať určité kroky bez uloženia akejkoľvek právnej povinnosti tým, ktorým je určené.

Stanovisko predstavuje pre inštitúcie nástroj na vyjadrovanie nezáväzných postojov – t. j. bez toho, aby stanovili právne následky pre adresátov stanoviska. Stanovisko nie je právne záväzný. Stanoviská môžu vydávať hlavné inštitúcie EÚ (Komisia, Rada, Parlament), Výbor regiónov a Európsky hospodársky a sociálny výbor. Výbory poskytujú stanoviská k pripravovaným právnym predpisom. Ich stanoviská odrážajú osobitné regionálne, ekonomické alebo sociálne postoje.

Hlavnými hnacími silami nových politických cyklov sú zvyčajne nové v jednotlivých oblastiach spoločnosti a hospodárstva (sociálne nerovnosti, napr. migrácia, rodové nerovnosti; vývoj IT, napr. AI, strojové učenie). Európska komisia zodpovedá za monitorovanie vývoja, aby potom mohla navrhnúť náležité opatrenia.

Keď Komisia EÚ navrhuje novú politiku alebo nový legislatívny akt, podrobne uvedie základnú potrebu (alebo nevyužitú príležitosť) a alternatívne riešenia na jej účinné a efektívne riešenie. Návrh zahŕňa vstupy od rôznych zainteresovaných strán - zástupcov občianskej spoločnosti, odborníkov s rozsiahlymi a spoľahlivými odbornými znalosťami v danej oblasti. Návrh je podporený vypracovaním posúdenia vplyvu, kvantifikáciou a kvalifikáciou zistených problémov, ich hospodárskych, sociálnych a environmentálnych dopadov a možných línií intervencie. Potom Európska komisia predloží návrh Európskemu parlamentu a Rade EÚ. Obe inštitúcie vyhodnotia návrh prostredníctvom svojich členov, ktorí sú kompetentní pre v danú vec:

Európsky parlament	Návrh hodnotí a posudzuje pracovná skupina (t. j. výbor) zložená z poslancov Európskeho parlamentu, ktorá je zodpovedná aj za bilaterálnu diskusiu so zástupcami Rady. Výbor poslancov Európskeho parlamentu vypracuje prvú správu, v ktorej podrobne uvedie odporúčania a pripomienky, ktoré by mali byť posúdené počas rokovaní Rady. Ostatní poslanci EP nie sú z tejto diskusie vylúčení, keďže o správe a spoločnom stanovisku bude napokon verejne diskutovať celý Parlament.
Rada EÚ	Návrh preskúma pracovná skupina a predloží ho zástupcom relevantných ministerstiev krajín EÚ. Súbežne s diskusiou v Parlamente sa Rada dohodne na všeobecnej pozícii k návrhu Komisie EÚ.

Nasleduje fáza rozpravy, v ktorej Rada a Parlament diskutujú o svojom stanovisku k návrhu. Po každej novej navrhovanej revízii pokračuje Parlament v dodatočných čítaniach, pokiaľ sa nedosiahne konečná dohoda. Proces môže byť pomerne časovo náročný, najmä ak sa pristúpi k trojstranným stretnutiami medzi zástupcami troch hlavných inštitúcií v záujme dosiahnuť spoločnú dohodu všetkých strán.

Niekedy je potrebné, aby zasadal aj tzv. Zmierovací výbor, v ktorom sú zástupcovia oboch inštitúcií, a kde sa hľadá konsenzus. Konečný text potom podpisuje predseda Európskeho parlamentu a predseda Rady EÚ.

Rozpočet Európskej Únie

Rozpočet EÚ je kombináciou zdrojov na európskej úrovni. Umožňuje krajinám EÚ dosiahnuť viac, než by dosiahli osamote. Rozpočet takisto pomáha šetriť verejné financie, keďže sa z neho financujú napríklad projekty v oblasti infraštruktúry a výskumných programov. Využíva úspory z rozsahu a pákový efekt a zároveň zabraňuje zdvojovaniu úsilia na vnútroštátnej úrovni.

Rozpočet EÚ je v zásade investičným rozpočtom. Dopĺňa národné rozpočty krajín EÚ, nie je alternatívou k národným rozpočtom. Jeho hlavným cieľom je podporovať rast a konkurencieschopnosť na širšej európskej úrovni. Prichádza na rad len vtedy, keď je efektívnejšie vynaložiť finančné prostriedky na úrovni EÚ než na miestnej, regionálnej alebo národnej úrovni. Financuje aktivity, ako sú:

1. Rozvoj vidieckych regiónov EÚ
2. Udržateľnosť životného prostredia a ochrana prírodných zdrojov
3. Vzdelávanie, odborná príprava a výskum
4. Medzinárodná a rozvojová spolupráca (v rámci EÚ aj mimo nej)
5. Ľudské práva
6. Ochrana vonkajších hraníc

DLHODOBÝ ROZPOČET

Dlhodobý rozpočet, známy aj ako viacročný finančný rámec (VFR), pokrýva sedemročné obdobie a definuje stropy pre výdavky EÚ na jednotlivé kapitoly alebo oblasti (kategória výdavkov, napr. výskum a inovácie). VFR je kľúčový, aby sa dosiahla „operacionalizácia“ a konkrétne strategické priority EÚ vo všeobecnosti.

Prezentácia rozpočtu

Negociácia o rozpočte začína hodne dlho pred samotným rozpočtovým obdobím.

Za návrh dlhodobého rozpočtu formálne zodpovedá Komisia a zahŕňa:

- VFR, ktorým sa stanovujú stropy výdavkov EÚ
- Toky príjmov EÚ, t. j. Rozhodnutie o vlastných zdrojoch
- Legislatíva pre všetky programy financovania

Proces vyjednávania

Medzi Komisiou, Radou a Parlamentom prebiehajú trojstranné rokovania.

Prijatie

Prijatie dlhodobého rozpočtu prechádza osobitným legislatívnym postupom. VFR sa s konečnou platnosťou prijme len vtedy, keď:

- Existuje jednomyselný konsenzus Rady
- Parlament dáva súhlas na ukončenie postupu

Podobný proces prebieha aj pri prijímaní Rozhodnutia o vlastných zdrojoch, ktoré okrem toho predpokladá formálne schválenie každou krajinou EÚ.

ROČNÝ ROZPOČET

Každý rok daného obdobia VFR rokuje Komisia, Parlament a Rada o veľkosti a rozdelení ročného rozpočtu.

Ročný rozpočet môže spravovať: Komisia a národné vlády, iba Komisia, iné inštitúcie v rámci alebo mimo EÚ. To závisí najmä od druhu financovania.

Prezentácia rozpočtu

Ročný rozpočet schvaľuje Parlament a Rada jeden rok pred jeho plnením.

Rozpočtový postup

Do **júla** dostane Komisia od inštitúcií EÚ ich odhady.

Do **septembra** Komisia predloží Rade a Parlamentu prvý návrh ročného rozpočtu, pričom zohľadní VFR a rozpočtové usmernenia na nasledujúci rok.

Do **októbra** Rada vyjadrí svoje stanovisko k návrhu Komisie, po ktorom má 42 dní Parlament na vyjadrenie.

Špecifické okolnosti nastanú, keď sa Rada a Parlament nezhodnú na návrhu Komisie. V takom prípade sa osobitný výbor, kde sú zastúpené oba zákonodarné orgány pokúsi dosiahnuť spoločný text, o ktorom sa bude potom hlasovať v oboch inštitúciách:

- Ak obe inštitúcie text schvália, Parlament prijme rozpočet,
- Ak Rada odmietne spoločný text, Parlament môže rozpočet stále prijať, ale len na základe špecifickej väčšiny,
- Ak Rada aj Parlament odmietnu spoločný text, Komisia musí pripraviť nový návrh.

Za určitých okolností môže byť rozpočet počas roka zmenený (napr. pri nepredvídaných a naliehavých udalostiach) na návrh Komisie. Schválenie novely sa riadi už spomínaným rozpočtovým postupom.